

Обраћање високог представника и специјалног представника ЕУ Валентина Инцка на конференцији у организацији Института ЕУ за безбједносне студије и спољнополитичке и#1

Босна и Херцеговина још увијек може стићи сусједи

Даме и господо,

Посебно сам желио да учествујем на овој конференцији јер су главне теме – укључујући идентитет, цивилно друштво и изазове неједнаког економског развоја у региону – од одлучујућег значаја да се западни Балкан поведе у Европску унију и исто тако да се ријеше неке од главних потешкоћа које Босна и Херцеговина тренутно доживљава.

Свака од ових тема заслужује једну конференцију сама за себе, али допустите ми да се осврнем на мањи број важних питања.

Ангажовање свих актера

Да би се остварила трансформација која је потребна за чланство у ЕУ, мора се мобилизовати сваки грађанин.

Ово је једна од јасних лекција претходних проширења.

Међутим, у Босни и Херцеговини се таква мобилизација још увијек није остварила.

Као прво, направимо велики корак напријед признавањем да овај проблем постоји.

Мала група професионалних политичара има монопол на доношење политичких одлука већ најмање једну генерацију.

Када ова група постигне споразум којим се подржава процес стабилизације и придруживања, напредак се остварује. Видјели смо ово у случају либерализације визног режима.

Када се та иста група не слаже – или када постигне договор на основу принципа који су супротни европским вриједностима – напредак се зауставља.

Јасно, морамо наћи – и то хитно – ефикасне начине укључивања грађана у процес доношења политика. Морамо остварити мобилизацију јавности која је од суштинског значаја у земљама које желе да се прикључе Европској унији.

Лоши аргументи се не оспоравају

Што се тиче регионалних економских неједнакости, утврдио бих да су из босанскохерцеговачке перспективе многе од тешкоћа кроз које пролазимо самонаметнуте. Велики број економских иницијатива према Европском партнерству и Споразуму о стабилизацији и придруживању је заустављен због недостатка институционалне координације или капацитета, или због тога што успјешна имплементација зависи од постизања консензуса на државном нивоу, чији рад сад већ дуго времена изостаје.

Напори на консолидацији јединственог економског простора, на примјер, као припрема за улазак на јединствено тржиште ЕУ, осујећени су због неслагања око одговарајућих надлежности ентитета и државе.

Многа противљења нису економски или уставно оправдана, али са непостојањем аутентичног и ефикасног гласа грађана, лоши аргументи пролазе без оспоравања.

Посљедице овог стања су висока стопа незапослености, све веће сиромаштво, пад инвестиција и скоро потпуно истрошене јавне службе.

Све је јасније да се глас грађана мора артикулисати као нужна противтежа гласу политичке елите.

Успјешан идентитет

Да се вратим на питање идентитета – не етничког идентитета него идентитета земље.

Земља која је успјешна има више шанси да добије и задржи подршку јавности него земља која је неуспјешна.

Босна и Херцеговина је успјела у већем степену него што су многи 1995. године сматрали могућим.

Ово је важно запамтити, посебно када лоше информисани коментатори игноришу или омаловажавају остварења из посљедњих петнаест година.

Међутим, исто тако је истина да Босна и Херцеговина није успјела онолико колико је могла или колико може.

Она може успјети и, уз прави приступ, она ће успјети.

Све до прије три или четири године видјели смо каква врста успјеха је била могућа. Животни стандард је почео расти. Отварала су се нова радна мјеста, јавне службе су се почеле побољшавати.

Морамо се вратити политици која је омогућила такав успјех.

Даме и господо, то је управо она политика која је зацртана у ССП-у и Европском партнерству.

Ја бих додао да је вјера у успјех неке земље повезана са вјером у успјех цијелог региона. Као што појединачне земље могу успоравати регионални напредак, оне такође могу да дјелују и као катализатор. Корак напријед у једној земљи може бити почетак корака напријед у сусједним земљама.

Можда се ту отвара простор и за већу улогу Савјета за регионалну сарадњу, које, као што знате, има сједиште у Сарајеву. Југоисточна Европа потенцијално је једна од најпродуктивнијих регија и регија са најбржим растом на континенту – и њен међународни имиџ треба развијати у том позитивном контексту.

Дати моћ грађанима

Успостава ојачаног ангажмана ЕУ у Босни и Херцеговини и именовање Петера Соренсена, дипломате са темељним познавањем политике и друштва на западном Балкану, значи да ће ЕУ у Босни и Херцеговини сада бити конфигурисана на начин који ће јој омогућити да реагује још брже и ради још ефикасније.

Након дугог периода политичког застоја и несигурности, БиХ је у прилици да крене са новим почетком – а међународна заједница је спремна да ради са грађанима да на најбољи начин искористе прилике које им се сада пружају.

Први корак ка изражавању тежњи босанскохерцеговачких грађана је формирање владе. Када се формира Савјет министара биће могуће почети са спровођењем хитних реформи, а то се може урадити уз доминантну подршку домаћих и међународних актера.

Ријеч је о томе да треба дати моћ грађанима БиХ како би могли ићи напријед властитим снагама. Ријеч је о томе да треба искористити прилику да се заобиђу препреке које су се нашле на путу европске интеграције и на тај начин помоћи Босни и Херцеговини да стигне своје сусједе.

Хвала вам.